

**Stanowisko nr 3/17
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 11 lipca 2017 r.**

dotyczące nowelizacji ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych

W związku z uchwaloną w dniu 8 czerwca 2017 r. ustawą o zmianie ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1409), zwana dalej „nowelizacją ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych”, Sejmik Województwa Mazowieckiego wyraża zdecydowany sprzeciw wobec większości proponowanych w niej zmian.

Nowelizacja ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych stanowi kolejny przykład niekonstytucyjnej działalności legislacyjnej władzy wykonawczej i ustawodawczej Rzeczypospolitej Polskiej, marginalizującej rolę samorządu terytorialnego w Polsce.

W szczególności za niezgodne z art. 171 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej należy uznać nowe brzmienie przepisu art. 1 pkt 4 nowelizacji ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, wprowadzającej zmianę w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561), poszerzającej kryteria kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i jednostek organizacyjnych o kryterium gospodarności. Nadanie takiego uprawnienia regionalnym izbom obrachunkowym, bezpośrednio ingerującego w sposób realizacji zadań własnych samorządów jest wprost sprzeczne z konstytucyjną zasadą decentralizacji władzy publicznej oraz w sposób ewidentny narusza przywołany wyżej przepis stanowiący o tym, że działalność samorządu terytorialnego podlega nadzorowi z punktu widzenia legalności (zgodności z prawem). Tożsamy zakres nadzoru określony został we wszystkich ustawach samorządowych, dopuszczający kontrolę działalności jednostek samorządu terytorialnego na podstawie kryterium celowości i gospodarności wyłącznie w odniesieniu do realizowanych zadań z zakresu administracji rządowej zleconych ustawowo do realizacji tym jednostkom.

Mimo, iż już na wczesnym etapie prac legislacyjnych nad projektem nowelizacji ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, strona samorządowa (m.in. na posiedzeniach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, w stanowiskach Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej) wielokrotnie sygnalizowała wątpliwości konstytucyjne w powyższym zakresie, ustawodawca nie zdecydował się na ich usunięcie.

Nowelizacja ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych stanowi jednocześnie zaprzeczenie idei wyrażonych w Europejskiej Karcie Samorządu Lokalnego, sporządzonej w Strasburgu w dniu 15 października 1985 r., którą Rzeczpospolita Polska ratyfikowała i podpisała w dniu 26 kwietnia 1993 r., zobowiązując się do jej przestrzegania. W myśl postanowień Karty samorząd lokalny oznacza prawo społeczności lokalnych do kierowania i zarządzania zasadniczą częścią spraw publicznych na ich własną odpowiedzialność i w interesie ich mieszkańców. Gwarantuje także pełną swobodę działania samorządu – w zakresie określonym prawem – w każdej sprawie, która nie jest wyłączona z jego kompetencji. Wszelka zaś kontrola administracyjna działalności społeczności lokalnych

powinna w zasadzie mieć na celu jedynie zapewnienie przestrzegania prawa i zasad konstytucyjnych, z wyjątkiem zadań delegowanych, zleconych, które mogą być kontrolowane także w oparciu o kryterium celowości.

Wprowadzenie możliwości kontroli - przez organ kierowany przez przedstawiciela administracji rządowej (prezesa izby powoływał i odwoływał będzie - bez żadnej procedury konkursowej - Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej) - realizacji zadań własnych przez samorządy terytorialne, w oparciu o kryterium gospodarności wypacza ideę samorządności. Ponadto, doprowadzić może do sytuacji, w której społeczności lokalne nie będą mogły samodzielnie decydować o kształcie swojego budżetu na zadania własne i o jego wykonaniu, bowiem będzie on podlegał kontroli organu rządowego arbitralnie oceniającego „gospodarność” jego wydatków.

W nowelizacji ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych nie dopracowano także pod względem proceduralnym zmian w ustawach ustrojowych jednostek samorządu terytorialnego, dotyczących nadawania przez Prezesa Rady Ministrów rygoru natychmiastowej wykonalności rozstrzygnięciom nadzorczym, w szczególności w zakresie wskazania podmiotu posiadającego legitymację czynną do wnoszenia skargi do sądu administracyjnego na takie rozstrzygnięcie. Postulaty doprecyzowania tych przepisów, które Województwa zgłaszały zarówno na etapie rządowego procesu legislacyjnego, jak również na posiedzeniach senackich komisji, nie zostały uwzględnione.

Mając na uwadze powyższe argumenty, Sejmik Województwa Mazowieckiego apeluje do przedstawicieli najwyższych władz państwowych o zaprzestanie działań prawotwórczych naruszających konstytucyjne, ustawowe i unijne standardy regulujące status samorządów lokalnych w Polsce, a do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o skorzystanie z przysługujących mu z art. 122 ust. 3-6 Konstytucji RP, uprawnień i odmowę złożenia swojego podpisu pod nowelizacją ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

**Wiceprzewodniczący Sejmiku
Województwa Mazowieckiego**

Tomasz Kucharski